

בש"פ 3275/21 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3275/21

לפני:

כבוד השופט ע' ברון

המבקש:

פלוני

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

בקשת רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי
בבאר שבע מיום 27.4.2021 (כבוד השופט י' עדן) ב-
עמ"ת 52414-04-21

בשם המבקש:

עו"ד איתן פרידמן

החלטה

1. בקשה למתן רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 27.4.2021 (השופט י' עדן) ב-
עמ"ת 52414-04-21. בית המשפט המחוזי דחה ערר שהגיש המבקש על החלטת בית משפט השלום באשקלון מיום
20.4.2021 (השופטת מ' חלפון-נזריאן) ב-מ"ת 10760-08-20, שבגדרה הוחלט לעצור את המבקש עד לתום
ההליכים נגדו.

2. ביום 5.8.2020 הוגש נגד המבקש, שגילו היום כ-74 שנים, כתב אישום המייחס לו עבירה של איומים על
גרושתו. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של המבקש עד לתום ההליכים נגדו. במהלך דיון
שהתקיים ביום 9.8.2020 הסכים בא כוחו של המבקש לקיומן של ראיות לכאורה, ובית משפט השלום קבע כי מתקיימת
עילת מעצר של מסוכנות; עם זאת נקבע כי ניתן לבחון שחרור לחלופת מעצר. בהמשך לכך נערכו מספר דיונים בעניינו
של המבקש בניסיון למצוא לו חלופת מעצר מתאימה, וביום 2.9.2020 הורה בית משפט השלום (השופט א' כהן) על

שחרורו של המבקש ל"מרכז הורים נהירה" (להלן: המוסד).

ביום 26.10.2020 ביקש המוסד כי נוכחות המבקש בו תופסק, וזאת "כדי למנוע פגיעה בעצמו או באחרים". בהתאם לכך הגישה המשיבה לבית משפט השלום בקשה לעיון חוזר, במסגרתה עתרה לעצור את המבקש עד לתום ההליכים נגדו. בהחלטה מיום 4.11.2020 קבע בית משפט השלום: "בלית ברירה, למרות שברור שמקומו של המשיב (המבקש בבקשה זו, ע'ב') איננו בבית המעצר, לא הוצגה כל חלופה אחרת ונראה כי אין מנוס ממעצרו של המשיב". נוסף על כך, בית משפט השלום הורה לפסיכיאטר המחוזי לבדוק את המבקש בהקדם האפשרי.

ביום 9.11.2020 קבע הפסיכיאטר המחוזי כי המבקש אינו לוקה במחלת נפש, אולם נקבע כי ככל הנראה "קיימת נסיגה קוגניטיבית על רקע דמנציה ושימוש לרעה באלכוהול". משכך, ביום 12.11.2020 הורה בית משפט השלום לוועדת האבחון לפי חוק הסעד (טיפול באנשים עם מוגבלות שכלית-תפתחותית), התשכ"ט-1969 (להלן: הוועדה) להגיש את חוות דעתה בעניינו של המשיב. ביום 20.12.2020 הבהירה נציגת משרד הרווחה כי תחום מומחיותה של הוועדה הוא מוגבלות שכלית התפתחותית, וכי אין בידה של הוועדה ההכשרה והכלים הדרושים לאבחון דמנציה. בעקבות זאת, ביום 21.12.2020 הורה בית המשפט לשב"ס לקבוע למשיב תור לרופא מומחה בגריאטריה בהקדם האפשרי, וזאת לצורך קבלת הערכה תפקודית בעניינו של המבקש. ביום 28.1.2021 ניתנה חוות דעתו של הרופא, ובה נקבע כי המבקש לוקה בדמנציה. חוות הדעת הוגשה לבית משפט השלום על ידי שב"ס רק ביום 23.2.2021. יצוין כי בא כוחו של המבקש ציין בדיון שהתקיים ביום 7.3.2021 בבית משפט השלום כי הוא פנה פעמים רבות לשב"ס "על מנת לקדם את העניין", אולם לטענתו הוא נענה כי העניין נמצא בבדיקה, ובחלק מהפעמים פניותיו זכו להתעלמות.

3. במהלך הדיון שהתקיים ביום 7.3.2021, ביקש בא כוח המבקש מבית משפט השלום להורות על שחרורו של המבקש, תוך שהבהיר כי אין בידו להציג חלופת מעצר. המשיבה מצדה התנגדה לשחרורו של המבקש ללא חלופה שביכולתה לאיין את המסוכנות. בהחלטה מאותו היום ציין בית משפט השלום (השופטת מ' חלפון-נזריאן) כי אין לקבוע שהמשיב איננו מסוכן עוד למתלוננת, והורה לשירות המבחן להגיש עד ליום 24.3.2021 תסקיר מעצר בעניינו של המבקש. לאחר מתן ארכה, ביום 7.4.2021 הוגש התסקיר. במסגרת התסקיר הומלץ על מעצרו של המבקש עד תום ההליכים בעניינו, וזאת בהתאם להתרשמות קצינת המבחן כי המבקש לא יוכל לעמוד בתנאי הרחקה מהמתלוננת ללא מערך פיקוח אנושי סמכותי, רציף והדוק.

במצב דברים זה, בהחלטה מיום 20.4.2021 הורה בית משפט השלום על המשך מעצר המבקש עד לתום ההליכים נגדו. בית המשפט לא מצא מקום לסטות מהמלצת שירות המבחן, וזאת מפאת המסוכנות הנשקפת מהמבקש ובהינתן העובדה כי אין בנמצא חלופת מעצר הולמת. עם זאת המליץ בית המשפט לצדדים לנסות ולקדם את תיקו העיקרי של המשיב.

על החלטה זו הוגש ערר לבית המשפט המחוזי בבאר שבע. בהחלטה מיום 27.4.2021 דחה בית המשפט המחוזי (השופט י' עדן) את הערר. בית המשפט המחוזי התייחס למסוכנות הנשקפת מהמבקש, וציין כי "עם כל ההבנה לנסיבות האישיות המורכבות של העורר, ניתן ללמוד מתסקיר שירות המבחן כי נסיבות אלו דווקא מעצימות את המסוכנות". בית המשפט המחוזי הבהיר כי בית משפט השלום, כמו גם שירות המבחן, לא שלל אפשרות עקרונית לשחרור לחלופת מעצר, אולם הובהר כי לא ניתן להיעתר לבקשה לשחרר את המבקש בתנאי הרחקה בלבד. עוד

הובהר כי הערכת הסינגור ביחס לעונש הצפוי אינה רלוונטית במסגרת הליך המעצר עד תום ההליכים, וזאת לנוכח המסוכנות הנשקפת ממנו.

4. מכאן הבקשה למתן רשות לערור המונחת לפניי, בגדרה מבוקש כי אורה "על שחרור המבקש". לטענת המבקש, מתקיימות בעניינו נסיבות פרטניות מיוחדות המצדיקות מתן רשות לערור. המבקש טוען כי עמדתה העונשית של המשיבה היא שניתן להסתפק בימי מעצרו של המבקש; לשיטתו, עמדה זו ניתנה עוד כאשר המבקש היה עצור אך כחודש ימים. המבקש מוסיף כי אין להעלות על הדעת שאדם ישהה במעצר פרק זמן העולה על העונש הצפוי לו אם יורשע, וכי מעצר שמשכו עולה על העונש הצפוי הוא מעצר שאינו מידתי. עוד טוען המבקש כי אם היה מודה בביצוע העבירה המיוחסת לו, הרי שהוא היה משתחרר ממעצרו ביום הכרעת הדין. כן נטען כי יכולתו של המבקש להודות בביצוע העבירה היא עניין ש"אינו ברור בעת הזו לאור מצבו הקוגניטיבי", וכי כפועל יוצא מכך, "המבקש הוא 'בן ערובה' של מצבו הקוגניטיבי".

המבקש מוסיף כי בתסקיר המעצר מיום 7.4.2021 התייחס שירות המבחן להליכים קודמים שהתקיימו בעניינו לפני כ-21 שנים, וככל הנראה נמחקו מהמרשם הפלילי בהתאם להוראות חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981 (להלן: חוק המרשם הפלילי). על פי הטענה, שירות המבחן ובתי המשפט אינם נמנים עם הגורמים שנתונה להם גישה למידע שנמחק מהמרשם לפי חוק המרשם הפלילי, ולפיכך ההתייחסות להליכים הקודמים במסגרת התסקיר מנוגדת לתכלית החוק.

5. לאחר עיון בבקשה על נספחיה, הגעתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות אף מבלי להידרש לתגובת המשיבה.

כידוע, בבקשת רשות לערור "בגלגול שלישי" חלה אמת מידה מצמצמת, כפי שנקבעה בעניין חניון חיפה (רע"א 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982)). זוהי גם ההלכה הנוהגת בהליכים פליליים (בש"פ 4451/20 מחיסין נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (9.7.2020)). רשות לערור תינתן במקרים שבהם מתעוררת שאלה בעלת חשיבות עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים, או כאשר מתקיימות נסיבות פרטניות ייחודיות המצדיקות התערבות (ראו מיני רבים: בש"פ 2292/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (29.3.2020); בש"פ 8684/19 מוגנדף נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (6.1.2020)). אמות מידה אלה אינן מתקיימות בענייננו.

המבקש טוען כי עמדתה העונשית של המשיבה היא שניתן להסתפק בימי מעצרו של המבקש, וכי עמדה זו ניתנה כבר בחלוף כחודש ימים מתחילת המעצר; ואולם מעיון בפרוטוקול הדיון שהתקיים בבית משפט השלום ביום 2.9.2020 עולה כי לא כך הדבר. המשיבה אכן הסכימה לשחרורו של המשיב "מדלת אל דלת" למוסד, אולם אין זו הסכמה להסתפק בימי מעצרו של המבקש לעניין העונש. בהקשר זה יצוין כי בא כוח המשיבה העיר במהלך אותו דיון כי ככל שהמבקש ייפלט מהמוסד, חלה עליו חובה להסגיר את עצמו לתחנת המשטרה; ועוד צוין בא כוח המבקש, כי "ככל ויתברר כי הוא (המבקש, ע"ב) לא מתאים למסגרת זו (המוסד, ע"ב)", לא יהיה בהחלטת השחרור כדי להוות מניעה כדי להורות על המשך מעצרו מחדש עד מציאת מקום מסגרת או חלופה אחרת עבורו".

יתר על כן, אף אם הייתי מקבלת את טענת המבקש בנוגע לעונש הצפוי לו אם יורשע, הרי שאין בכך כדי להצדיק את שחרורו ממעצר בשלב זה, וזאת בהינתן מסוכנותו כי רבה (השוו: בש"פ 6613/16 ברלנד נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (15.9.2016)). מתסקיר המעצר עולה כי המסוכנות הנשקפת למתלוננת מצדו של המבקש היא ברורה

ומוחשית; וכפי שציין בית המשפט המחוזי, נסיבותיו האישיות המורכבות של המבקש אף מעצימות אותה. עוד עולה מהתסקיר כי שירות המבחן קיים שיחה טלפונית עם המתלוננת, שבמהלכה היא הביעה את מצוקתה ואת חששה מפני הישנות התנהגותו המאיימת של המבקש כלפיה, אם ישוחרר ממעצר; והדברים מקבלים משנה תוקף בהינתן שהמתלוננת טרם העידה בהליך העיקרי. משאלה פני הדברים, ובהיעדר חלופת מעצר שיש בה כדי ליתן מענה למסוכנות, נראה כי אין מנוס מהמשך מעצרו של המבקש.

גם הטענה הנוגעת להתייחסות שירות המבחן להליכים קודמים בעניינו של המבקש דינה להידחות. אף אם אניח לטובת המבקש כי התייחסות זו מנוגדת לתכלית חוק המרשם הפלילי כטענתו, הרי שמסוכנותו נלמדה בראש ובראשונה מהתנהגותו במהלך השנים האחרונות. ההתייחסות להליכים הקודמים שהתנהלו בעניינו של המבקש היא מצומצמת ושולית, והמסקנה שאליה הגיע שירות המבחן לעניין המסוכנות אינה נשענת עליה.

6. סוף דבר, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, י"ד בסיון התשפ"א (25.5.2021).

ש ו פ ט ת